

JulkICT-toiminto

19.9.2013

Julkinen

Anne Kauhanen-Simanainen

AVOIMEN TIEDON OHJELMAN OHJAUSRYHMÄ 1/2013

Aika Tiistai 10.9.2013 klo 13:00-16:00

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9, nh. Jakovara

Osallistujat

Kokouksen puheenjohtaja: Valtiosihteeri Tuire Santamäki-Vuori, VM, ohjausryhmän vpj.

ICT-johtaja Timo Valli, VM

Johtaja Juhani Damski, Ilmatieteen laitos

Pääjohtaja Arvo Kokkonen, Maanmittauslaitos

Pääjohtaja Rauni Hagman, Patentti- ja rekisterihallitus

Ylijohtaja Jarmo Hyrkkö, Tilastokeskus

Pääjohtaja Lea Kauppi, SYKE

Ylijohtaja Hannu Luntiala, Väestörekisterikeskus

Yksikön päällikkö Riku Jylhänkangas, VM

Pysyvät asiantuntijat:

KTT Heli Koski, ETLA

Kehitysjohtaja Pekka Koponen, Forum Virium, Helsinki

Open Knowledge Finland ry:n puheenjohtaja Petri Kola

Erityisasiantuntija Elisa Kettunen, Suomen Kuntaliitto (Tommi Karttaavin tilalle, muutosisloitus 6.8.2013)

Johtaja Asta Manninen, Helsingin kaupunki

Kehityspäällikkö Aleksi Yrttiaho, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Erikoissuunnittelija Antti Tuomi-Nikula, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio

Kehityspäällikkö Sami Kallinen, YLE

Sihteeristö:

Neuvotteleva virkamies Anne Kauhanen-Simanainen, VM

Neuvotteleva virkamies Mikael Vakkari, VM

Poissa:

Valtiosihteeri Sari Raassina, VM, puheenjohtaja

Pääjohtaja Petteri Taalas, Ilmatieteen laitos

Pääjohtaja Marjo Bruun, Tilastokeskus

Lainsäädäntöneuvos Hannu Taipale, VM

Tutkimus- ja kehittämisjohtaja Jyrki Kasvi, Tiede

1. Kokouksen avaus, tavoitteet ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen todeten avoimen tiedon ohjelman ja ohjausryhmän asettamispäätöksen mukaiset tavoitteet ja tehtävät.

Liite 1: Avoimen tiedon ohjelman asettamiskirje.

Hyväksyttiin kokouksen esityslista.

2. Ohjausryhmän jäsenet ja näkökulmat

Ohjausryhmän jäsenet esittäytyivät ja kertoivat näkökulmansa tietovarantojen avaamiseen.

Esittäytymisen yhteydessä tuotiin esille mm. seuraavia näkökulmia:

- julkisen hallinnon ICT-strategian näkökulma, valmisteilla valtioneuvoston periaatepäätös
- hallituksen kehyspäätöksessä on varauma tietovarantojen avaamiseen
- kansallinen palveluväylä suunnitteilla
- terveydenhuollon tilastot ja rekisterit, arkaluontoinen henkilötieto
- tietosuojakysymykset
- datavarantoja avaamalla hallinto voi parantaa myös omaa tehokkuuttaan
- kokemusta laajojen datavarantojen avaamisesta esim. Ilmatieteen laitoksella, Maanmittauslaitoksella ja ympäristöhallinnolla, jo saatujen kokemusten hyödyntäminen tärkeää (Ilmatieteen laitos julkaisee vuoden vaihteessa raportin omista kokemuksistaan ja laajojen reaaliaikaisten datavarantojen avaamisen edellyttämistä toimenpiteistä.)
- tilastolaki asettaa rajoituksia avaamiselle
- Tilastokeskuksella kaksi linjaa: 1) tilastojen avaaminen tutkijoiden käyttöön 2) joidenkin palvelujen avaaminen laajaan käyttöön, esim. stat.fi – latausten määrä lisääntynyt huomattavasti avausten jälkeen.
- huomiota kiinnitettävä datan käytettävyyteen, avoimen datan standardointiin ja osamiseen
- rajapintojen harmonisointi, Forum Virium käyttänyt kumppanikoodareita apuna rajapintojen ketterässä avaamisessa
- avoimella datalla edistetään kansalaisten ja kuntalaisten osallistumista esim. kaupunkikehitykseen
- kansainvälisten kaupunkiverkostojen yhteistyö avoimuuden edistämässä
- kunnissa mahdollisuus tuottavuushyppyyn
- tietopolitiikka ja kokonaisarkkitehtuuri kehyksenä datan avaamiselle
- VRK avaa rakennusten osoitetietoja ja ominaisuustietoja
- tutkimuksen näkökulma tietovarantojen avaamiseen, tarvitaan monialaista tutkimusta
- ympäristötietovarantojen avaamisen taustalla on ollut myös ympäristötietodirektiivi, ympäristötiedon alalla oma innovaatiokilpailu Apps4Sustainability
- julkisen hallinnon ICT-strategia: Palvelut ja tiedot käytössä – palveluinnovaatiot hyötyvät datan avaamisesta, halutaan kehittää ekosysteemejä, jotka ovat kestävämpiä kuin monopolit, toivotaan kasvua IT-alalle
- maksuttomuuteen siirtyvät virastot tarvitsevat kompensatiota menetetyistä myyntituloistaan, jotta voivat ylläpitää tietovarantojen laadun

3. Avoimen tiedon ohjelman tavoitteet, lähtökohdat ja eteneminen

Anne Kauhanen-Simanainen esitteli ohjelman tavoitteita ja etenemistä. Mikael Vakari esitteli kansallisen dataportalin ja palvelujen kehittämissympäristön (työnimeltä JulkICTLab) suunnittelua. (Liite 4: Avoimen tiedon ohjelma 2013-2015. Tavoitteet, lähtökohdat ja eteneminen.)

Keskusteltiin ohjelman tavoitteista, painotuksista ja etenemisestä.

Puheenjohtaja kiteytti keskustelussa painottuneet kehittämistarpeet ohjelman jatkovalmistelua varten:

Datan käytettävyyden parantaminen

Kehittäjien mielestä julkishallinnon avaaman datan käytettävyydessä on ongelmia ja sitä tulisi parantaa jatkojalostamisen helpottamiseksi. Opendata Tampere on avannut kysymys- ja vastauspalvelun avoindata.net, jossa datan käyttäjät ja tuottajat voivat esittää kysymyksiä yhteisölle, jakaa tietoa ja hakea ratkaisuja erilaisiin kysymyksiin. Tämä käyttäjien ja tuottajien kohtaamiskanava on yksi keino edistää datan käyttöä ja parantaa sen hyödynnettävyyttä. Julkishallinnon tietovarantojen avaajia toivotaan mukaan vastaamaan käyttäjien kysymyksiin.

Vaikutusten, hyötyjen ja riskien arviointi, seuranta ja mittarit

Ohjelmasuunnitelmaan sisältyvää vaikutusten, hyötyjen ja riskien arviointi- ja seurantamallin kehittämistä pidettiin tärkeänä ja kiireellisenä. Seuranta varten tarvitaan yhteisiä mittareita ja menetelmiä. Tiedetään mm., että avattujen tietovarantojen käyttömäärät ovat kasvaneet huomattavasti. Arviointimallin kehittämiseen on kiinnostusta myös kansainvälisesti ja on tärkeää hyödyntää mm. OECD:n puitteissa tehtävää työtä.

Riskien tunnistamisen rinnalla on tarkasteltava, miten ne voidaan torjua ja ehkä kääntää mahdollisuuksiksi. Riskejä voidaan torjua esimerkiksi tietojen käsittelyn huolellisuudella. Siten datan avaaminen vahvistaa hyvän tiedonhallintatavan tärkeyttä.

Tietovarantojen avaamisen vaikutusten arviointia ja mm. tietosuojaa koskevia kysymyksiä varten toivottiin keskustelufoorumia. Tietosuojakysymyksiä koskeva tilaisuus voitaisiin mahdollisesti järjestää yhdessä perustietovarantojaoston kanssa, jossa asia on myös ollut esillä.

Periaatteet ja ohjeistukset

Tarvitaan selkeä materiaali tietovarantojen avaamisen periaatteista ja perusasioista, siitä, mitä avoin data ja tieto on ja mitä se ei ole, mitä kannattaa avata ja mitä saa avata. Myös vaikutusten arviointia varten on tärkeää jäsentää struktuuri sille, minkä tyyppisistä tietovarannoista puhutaan. Tässä voidaan hyödyntää julkisen hallinnon tietoarkkitehtuurin laadinnassa työtä. Materiaali valmistellaan seuraavaan ohjausryhmän kokoukseen mennessä.

Pidemmän aikavälin tiekartta

Toivottiin pidemmän aikavälin tietopoliittisten tavoitteiden muodostamista sekä tiekarttaa ja vaiheistusta etenemiselle vuoteen 2020, jopa vuoteen 2030 asti.

Ohjausryhmä hyväksyi ohjelman tavoitteet ja etenemissuunnitelman siten, että sitä voidaan kehittää ja täydentää ohjelman edetessä ottaen huomioon edellä mainitut ja jatkossa esiin tulevat tarpeet.

Liitteet:

Liite 2: Avoimen tiedon ohjelma. Tiivistelmä.

Liite 3: Julkisen hallinnon tietovarantojen avaamisen periaatteet. Muistio 5.3.2013.

Liite 4: Avoimen tiedon ohjelma 2013-2015. Tavoitteet, lähtökohdat ja eteneminen.

Liite 5: Avoimen tiedon ohjelma 2013-2015. Lähtökohtia ohjelmalle. Luonnos 2.9.2013.

Avoimen tiedon ohjelmasta tietoa myös <http://www.vm.fi/avointieto>

4. Ohjausryhmän seuraava kokous

Ohjausryhmän seuraava kokous pidetään 15.1.2014

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:30